

1 VKLADY DO SPOLEČNOSTI

1.1 Definice a rozdělení vkladů

S vklady do obchodních společností se setkáváme nejen při zakládání společností, ale i při zvyšování základního kapitálu. V mnoha případech jsou vklady jednoduchou daňovou, účetní i právní záležitostí, lze se však setkat i s vklady velmi složitými. I v oblasti nejjednodušších typů vkladů platí určitá pravidla daná především zákonem o obchodních korporacích. Otázku ocenění vkladem nabytých majetkových účastí řeší pro oblast účtování ČÚS č. 014, pro oblast daní ZDP (§ 24 odst. 7 ZDP), operace týkající se vlastního kapitálu jsou pak řešeny ČÚS č. 012.

Vkladem společníka je vyjádření hodnoty předmětu vkladu do základního kapitálu obchodní korporace. Předmětem vkladu je pak věc, kterou se vkladatel zavazuje vložit do obchodní korporace za účelem nabytí nebo zvýšení účasti v ní. Vkladovou povinnost je možné splnit splacením v penězích nebo vnesením jiné penězi ocenitelné věci. Emisním kursem je pak vklad a případné vkladové ážio (pojem emisní ážio se používá v případě a. s.).

Z definice vkladu tedy vyplývá, že pojmem vklad se rozumí vklad **do základního kapitálu**. Pro vklady mimo základní kapitál je používán termín **příplatek mimo základní kapitál**.

Plnění poskytnutá vkladateli do vlastního kapitálu společnosti nabyvatele lze rozdělit do tohoto přehledu:

1. Vklady do základního kapitálu (dále jen vklady):
  - peněžní,
  - specifický peněžní vklad, který je splacen započtením (tzv. kapitalizace pohledávek),
  - nepeněžní.
2. Příplatky mimo základní kapitál:
  - peněžní,
  - peněžní splacené započtením,
  - nepeněžní.

Pro potřeby s. r. o. je nutné zdůraznit, že v rekonstruovaném právu není určena minimální hodnota základního kapitálu s. r. o., ale je stanovena pouze minimální hodnota vkladu jednoho každého společníka, a to ve výši 1 Kč. Vkladová povinnost pak musí být splacena nepozději do 5 let ode dne vzniku společnosti nebo od převzetí

vkladové povinnosti za trvání společnosti s tím, že společenská smlouva může tuto lhůtu zkrátit, nikoliv pak prodloužit.

Přestože není právem stanovena minimální výše základního kapitálu v s. r. o., považuje se obecně za velmi rozumné vložit tolik prostředků, aby to pokrylo minimálně počáteční výdaje vzniklé se založením a vznikem společnosti, neboť v opačném případě se společnost hned na počátku bude potýkat s nedostatkem finančních prostředků a bude řešit zápůjčky, případně úvěry či jiné způsoby opatření si prostředků na rozjetí své činnosti. Nelze tedy doporučit založit s. r. o. s jednou korunou základního kapitálu, přestože to právo v obecné rovině umožňuje.

1.2 Peněžní vklady do s. r. o.

Veškeré peněžní vklady musí být splaceny na zvláštní účet u banky, nebo spořitelního či úvěrního družstva, který zřídí správce vkladu na název zakládané společnosti. Banka nesmí umožnit společnosti disponovat se splacenými vklady před vznikem společnosti. V tomto případě je třeba předpokládat určitou dobu, po kterou nebude možné s penězi nakládat, a to ani ze strany vkladatele, ani ze strany nabyvatele.

Novinkou rekodifikovaného práva je, že povinnost bezhotovostní úhrady vkladu se vztahuje jen na zakladatelské vklady, nikoliv pak na vklady zvyšující základní kapitál za doby trvání společnosti. Ty mohou být následně splaceny i v hotovosti.

PŘÍKLAD 1

Jediný vkladatel splatil celý vklad ve výši 200 000 Kč ještě před vznikem společnosti.

Účtování u vkladatele

Č.	Text	Kč	MD	D
1.	Splacení vkladu před vznikem společnosti	200 000	378	221
2.	Nabytí obchodního podílu – vznik společnosti	200 000	061	367
3.	Úhrada závazku pohledávkou ze splaceného vkladu	200 000	367	378

Účtování u nabyvatele

Nabyvatel otevírá své účetní knihy dnem svého vzniku a účtuje o počátečních stavech účtů a o souvisejících operacích.

Č.	Text	Kč	MD	D
1.	Základní kapitál	200 000	701	411
2.	Peněžní prostředky na bankovním účtu	200 000	221	701

Č.	Text	Kč	MD	D
3.	Úroky za dobu od splacení vkladu do vzniku společnosti	3 000	221	662
4.	Poplatky za vedení účtu	1 000	568	221

Vlastnická, popř. jiná práva ke splaceným vkladům přecházejí na společnost dnem jejího vzniku. Z tohoto pravidla plyne, že úroky ke splacenému peněžitému vkladu jsou výnosem vzniklé společnosti, pokud společenská smlouva neurčí jinak. Protože společnost vzniká až zápisem do obchodního rejstříku, může první výnos vzniknout až k tomuto datu. Úroky připsané za dobu od splacení vkladu do vzniku s. r. o. jsou jednorázovým výnosem společnosti, a to k datu zápisu do obchodního rejstříku.

PŘÍKLAD 2

V některých případech se vyskytuje dodatečné zvyšování základního kapitálu již existující společnosti peněžními vklady.

Účtování u vkladatele

Č.	Text	Kč	MD	D
1.	Splacení dodatečného vkladu	200 000	378	221 (211)
2.	Zápis vkladu do obchodního rejstříku	200 000	061	367
3.	Úhrada závazku pohledávkou ze splaceného vkladu	200 000	367	378

Účtování u nabyvatele

Č.	Text	Kč	MD	D
1.	Přijatý vklad do ZK – dosud nezapsáno do obchodního rejstříku	200 000	221	419
2.	Provedení zápisu o zvýšení ZK	200 000	419	411

V každém případě je nutno respektovat pravidlo, podle kterého je na účtu 411-Základní kapitál možné účtovat jen o základním kapitálu zapsaném do obchodního rejstříku.

1.3 Kapitalizace pohledávky

Pohledávka společníka za kapitálovou společností nemůže být předmětem nepeněžního vkladu do této společnosti, ale tato pohledávka může být **započtena proti pohledávce společnosti na splacení emisního kursu** (hodnoty vkladu), a to

za podmínek, které stanoví zákon – tj. pouze smluvně. Smlouva o započtení vyžaduje písemnou formu a její návrh schvaluje valná hromada (§ 21 odst. 3 ZOK).

V praxi se tedy jedná o zvýšení základního kapitálu společnosti **peněžitými vklady**, kdy se upisovatel zaváže vložit peněžní prostředky. Pokud valná hromada souhlasí, může upisovatel dle svého rozhodnutí započítat pohledávku společnosti na závazek splatit vklad do základního kapitálu.

V případech tohoto specifického druhu peněžního vkladu s následným započtením mohou u vkladatele vznikat **dopady do základu daně**, a to v případě:

- započtení pohledávky, která byla nabyta za cenu nižší, než je její jmenovitá hodnota (pořizovací cena pohledávky nabyté postoupením je nižší než její jmenovitá hodnota),
- k započítávané pohledávce existují zákonné opravné položky,
- dojde k započtení na pohledávku z titulu smluvních pokut či úroků z prodlení (obecně z titulu smluvních sankcí). V těchto případech dochází k dopadu do základu daně i u nabyvatele.

V ostatních, zde nejmenovaných případech, je kapitalizace pohledávky daňově neutrální záležitostí.

PŘÍKLAD 3

Prostý zápočet pohledávky

Společnost upisuje vklad v hodnotě 3 000 000 Kč. Usnesení valné hromady připouští zápočet pohledávek za společností na úhradu hodnoty vkladu společníka. Společnost eviduje pohledávku ve jmenovité hodnotě 3 000 000 Kč, kterou se rozhodla započítat.

Účetní případy z pohledu vkladatele

Č.	Text	Kč	MD	D
	PS na účtu pohledávek	3 000 000	311	–
1.	Úpis vkladu společnosti – převzetí peněžitého vkladu do s. r. o. ve jmenovité hodnotě vkladu	3 000 000	061	367
2.	Zápočet pohledávky za společností se závazkem z úpisu vkladu	3 000 000	367	311

Účetní případy z pohledu nabyvatele

Č.	Text	Kč	MD	D
	PS na účtu závazků	3 000 000	–	321
1.	Zvýšení ZK peněžitým vkladem	3 000 000	353	419
2.	Zápočet pohledávky z upsaného ZK se závazkem z obchodního styku	3 000 000	321	353

Z hlediska ZDP nedochází k žádnému dopadu do základu daně.

PŘÍKLAD 4**Zápočet nakoupené pohledávky**

Společnost nakoupila pohledávku ve jmenovité hodnotě 2 000 000 Kč za 500 000 Kč. Společnost upsala vklad do společnosti dlužníka v hodnotě 3 000 000 Kč a na základě dohody o započtení a na základě přípustnosti započtení v usnesení valné hromady započítala plně pohledávku na závazek a zbytek hodnoty vkladu splatila z běžného účtu.

Účetní případy z pohledu vkladatele

Č.	Text	Kč	MD	D
	PS pohledávky v pořizovací ceně	500 000	378	–
	Jmenovitá hodnota na podrozvahovém účtu	2 000 000	7xx	–
1.	Převzetí peněžitého vkladu do s. r. o.	3 000 000	061	367
2.	Splacení části vkladu v penězích	1 000 000	367	221
3.	Zápočet pohledávky za společností v pořizovací ceně se závazkem ze splacení vkladu	500 000	367	378
4.	Zánik zbytku závazku započtením na hodnotu vkladu	1 500 000	367	668

V tomto příkladu došlo k výnosovému daňovému dopadu u vkladatele, a to z rozdílu jmenovité hodnoty započítávané pohledávky a jejího ocenění pořizovací cenou při úplatném nabytí. Tento výnos je výnosem zdanitelným.

PŘÍKLAD 5**Zápočet na hodnotu pohledávky s opravnou položkou**

Společnost eviduje pohledávku ve jmenovité hodnotě 3 000 000 Kč. Protože je pohledávka více než 1 rok po splatnosti, byly k této pohledávce tvořeny opravné položky (zákonná ve výši 20% a účetní ve výši 60%, tj. pohledávka je celkem z 80% kryta opravnými položkami).

Společnost upsala vklad do společnosti dlužníka ve výši 3 000 000 Kč a na základě dohody o započtení a na základě přípustnosti započtení v usnesení valné hromady započítala plně pohledávku na závazek.

Účetní případy z pohledu vkladatele

Č.	Text	Kč	MD	D
	PS pohledávky	3 000 000	311	–
	PS zákonné OP	600 000	–	391/1
	PS účetní OP	1 800 000	–	391/9
1.	Převzetí peněžitého vkladu do s. r. o.	3 000 000	061	367

Č.	Text	Kč	MD	D
2.	Zápočet pohledávky za společností se závazkem z hodnoty vkladu	3 000 000	367	311
3.	Zrušení zákonných OP	600 000	391/1	558
4.	Zrušení účetních OP	1 800 000	391/9	559

I v tomto příkladu došlo ke zvýšení účetního výsledku o částku 2 400 000 Kč a také ke zvýšení základu daně, a to z titulu zrušení zákonné opravné položky na účtu 558 ve výši 600 000 Kč. Částka ve výši 1 800 000 Kč na účtu 559 je ze základu daně vylučována.

1.4 Nepeněžní vklady do obchodních společností

Nepeněžní vklad musí být do s. r. o. vnesen vždy před jejím vznikem, přičemž společenská smlouva nemůže v daném případě určit jinak. Platí tedy stejné pravidlo jako před rekodifikací. Stále také existuje osoba správce vkladu, která přijímá a spravuje vnesené předměty vkladů do vzniku s. r. o. K datu vzniku s. r. o. jsou správcem vkladu vnesené a splacené vklady předány s. r. o. se všemi plody a užitky.

Hodnota nepeněžního vkladu musí být uvedena ve společenské smlouvě. Nepeněžním vkladem nesmí být práce nebo služby. Nepeněžitý vklad ocení znalec vybraný ze seznamu znalců vedeného podle zvláštního právního předpisu. Odměna znalci za zpracování znaleckého posudku se určí dohodou a hradí ji společnost. Znalce vybírají při zakládání společnosti zakladatelé, v ostatních případech jednatel. ZOK v ustanoveních § 468–473 stanoví výjimky, kdy není potřeba pro ocenění vkladů použít ocenění znalcem. Mezi tyto případy však nepatří zakladatelské vklady.

Níže si uvedeme příklady zaúčtování nepeněžních vkladů a také jejich daňové dopady z pohledu daně z příjmů. Vklady jsou však komplexním tématem, které se týká i dalších daní. Z pohledu DPH je třeba zdůraznit, že na nepeněžní vklady DPH pohlíží stejným způsobem, jako na standardní dodání zboží (pod pojem zboží se z hlediska DPH řadí i nemovité věci). Daňové následky vkladu z pohledu vkladatele jsou tedy shodné s úplatným převodem (prodejem) dané věci.

Podobnou situaci je nutné předpokládat na dani z nabytí nemovité věci, kdy vklady nemovitých věcí do základního kapitálu s. r. o. nejsou od daně z nabytí nemovité věci osvobozeny, ale naopak této dani podléhají. Poplatníkem je nabyvatel vkladu.